

EU REGLER – ØKOLOGISK SVINEPRODUKTION

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Målsætningen i økologisk produktion er bæredygtighed inden for både miljø og dyrevelfærd.

Til at understøtte målsætningen er der formuleret et regelsæt, men reglerne i sig selv gør det ikke. Målsætningen rækker langt videre, og kræver en konstant udvikling og indsats – reglerne sikrer kun et fælles afsæt, troværdighed og dokumentation undervejs til at nå målsætningen.

Det er et helt grundlæggende krav, at alle regler overholdes for at kunne kalde sig økologisk producent, og dertil er det afgørende med forståelse for, at regler er dynamiske og ikke statiske. I takt med, at udviklingen tilbyder nye måder at nå målet på, kan reglerne tilpasses.

De første par år, efter omlægning til økologi, kræver reglerne meget opmærksomhed og tid. Derefter bliver det til en del af hverdagen, og fokus på udvikling af produktionen kan genoptages.

Økologireglerne erstatter ikke andre regler, der gælder for dansk jordbrugsproduktion. **Hvis et område er reguleret af både økologiregler og andre generelle regler, skal alle regler overholdes. Vær derudover opmærksom på Brancheregler (se særskilt kapitel)**

Dette afsnit omhandler EU-reglerne, som de er beskrevet i [Vejledning for økologisk jordbrugsproduktion – version april 2017](#). Det skal understreges, at det er nødvendigt at læse vejledningen i sin helhed, hvis alle aspekter skal med. Redaktørens uddybende tekst er skrevet med *kursiv*.

Vejledningen er baseret på:

- Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 af 28. juni 2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 2092/91 (med senere ændringer).
- Kommissionens forordning (EF) 889/2008 af 5. september 2008 om

gennemførelsebestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 om økologisk produktion om mærkning af økologiske produkter, for så vidt angår økologisk produktion, mærkning og kontrol (med senere ændringer). Udover lovgrundlag med vejledning kan der være supplerende branchekrav.

INDHOLD:

- Omlægning (Kap. 3)
- Husdyrholdet (Kap. 12)
- Arealer til afgræsning (Kap. 13)
- Etablering af en besætning (Kap. 14)
- Behandling (Kap. 15)
- Fodring (Kap. 17.1)
- Staldforhold (Kap. 17.2)
- Leje og udleje af bygninger (Kap. 24)

OMLÆGNING (KAP. 3)

Omlægning til økologisk jordbrugsproduktion skal omfatte hele bedriften.

Der skal oplyses omlægningstidspunkt for alle bedriftens marker og for hele bedriftens hushold. Køkken- og prydhaver, husdyrhold til eget forbrug, heste, produktionsenheder med tilladelse til "samtidig drift" og skovarealer kan dog undtages. Læs vejledningens afsnit 3.5.

Omlægningstidspunktet er den dato, hvorfra man forpligter sig til at overholde økologireglerne.

Omlægning kan tidligst begynde den dato, der er indberettet til Landbrugs- og Fiskeristyrelsen. Der skal være fuld rådighed over marker og dyr, før omlægning kan ske. Marker og dyr kan omlægges i hele måneden.

Alle marker og dyr behøver ikke at omlægges på én gang. Omlægning af den første mark skal ske senest 6 måneder efter at ansøgningen om autorisation er modtaget hos Landbrugs- og Fiskeristyrelsen. Omlægning af de sidste marker og dyr skal begynde inden udgangen af det 4. kalenderår, efter at omlægningen er påbegyndt.

Når alle marker er omlagt eller under omlægning, skal økologireglerne på hele bedriftens areal overholdes, også i driftsbygninger, på gårdspladser, veje og levende hegn. Det gælder dog ikke bortforpagtede marker, udlejede bygninger, stuehus og private køkken- og prydhaver.

Efter det 4. kalenderår skal nye marker eller dyr, der forpagtes eller købes, straks omlægges. Det gælder også marker eller bygninger, der vender tilbage til bedriften efter bortforpagtning eller udlejning.

Følgende typer af dyr kan omlægges: Kvæg, herunder bøfler og bisoner, hovdyr, svin, får, geder, hjorte, fjerkræ, kaniner og bier. Andre husdyr kan ikke omlægges.

[Til top](#)

HUSDYRHOLDET (KAP 12)

Mindre husdyrhold til eget brug behøver dog ikke omlægning (se Vejledningens afsnit 12.10).

Pelsdyrproduktion eller fasaner kan ikke omlægges til økologisk drift. I tilfælde af, at der er både svineproduktion og pelsdyrproduktion eller fasaner på samme bedrift, skal der søges om tilladelse til samtidig drift (se Vejledningens afsnit 28).

Kæledyr, som hunde, kaniner m.m., kan ikke omlægges.

Husdyrholdet skal være indberettet til Landbrugs- og Fiskeristyrelsen, inden omlægningen kan påbegyndes

Alle væsentlige ændringer skal straks meddeles til Landbrugs- og Fiskeristyrelsen (Se Vejledningens afsnit 31.2.2.).

PARALLELAVL MELLEMLYREARTER (KAP 12.2)

Der må ikke forekomme parallelavl. Parallelavl er, når der er både økologiske og ikke økologiske dyr af samme art.

Når et dyrehold omlægges til økologisk produktion, skal alle dyr af samme art omlægges samtidigt. Når der indsættes ikke-økologiske dyr af en art, der allerede er på bedriften som økologisk, skal de nye dyr omlægges med det samme.

Sker der parallelavl, medfører det normalt, at alle dyr mister økologisk status og skal gennemgå hele omlægningsperioden igen, inden de kan sælges som økologiske.

Det accepteres, at der er ikke-økologiske dyr på bedriften, hvis det er dyr af andre arter, og dyrene opdrættes i enheder (fx bygninger, staldafsnit og marker), der er klart adskilt fra enheder, der producerer efter reglerne for økologisk produktion. Se afsnit 28.

OMLÆGNING AF HUSDYRHOLD TIL ØKOLOGISK PRODUKTION (KAP12.3)

Dyreholdet skal være indberettet til Landbrugs- og Fiskeristyrelsen, før omlægningen kan påbegyndes.

Omlægningsdatoen er den dato, hvorefter alle økologiregler skal overholdes.

Normalt vil husdyrholdet først kunne påbegynde omlægning, når markerne har været under omlægning i en periode, da der ellers ikke er tilstrækkelig omlægnings- og økologisk foder eller græsningsarealer til rådighed.

Når der indsættes ikke-økologiske dyr af en art, der allerede er – eller har været – på bedriften som økologiske, skal de nye dyr omlægges med det samme. Derudover skal betingelserne for

indsættelse af ikke-økologiske dyr overholdes. Læs Vejledningens afsnit 14.3.

Husk, at hvis det er mere end 4 kalenderår siden, bedriften begyndte omlægning til økologi, så skal alle nye husdyrarter omlægges straks ved indsættelsen – med mindre de er til eget brug.

Et omlægningstidspunkt, der er passeret kan ikke ændres.

Økologiske husdyr skal generelt være født og opdrættet i en økologisk besætning. De dyr, som er på bedriften, når omlægningen påbegyndes, kan dog også sælges som økologiske, når de har gennemgået den omlægningsperiode, som er beskrevet i Vejledningen afsnit 12.4. Dette gælder også ikke-økologiske dyr, der indsættes til avl. Læs Vejledningens afsnit 14.3.

Indsættes økologiske dyr på bedriften, beholder de deres økologiske status fra den tidligere besætning.

Hvis et omlægningstidspunkt for et enkelt dyr ikke er det samme, som det omlægningstidspunkt, der er angivet for den pågældende husdyrtype, skal det fremgå af husdyrlogbogen.

OMLÆGNINGSPERIODE (KAP 12.4)

Omlægningsperioden for et husdyr er perioden fra den indberettede omlægningsdato og til den dato, hvor dyret er færdigomlagt og kan sælges som økologisk.

Omlægningsperioden for svin er 6 måneder.

I praksis betyder det at:

- *Konventionelle avlsdyr indsat i en økologisk besætning, med henblik på avl, kan slagtes som økologiske udsætterdyr efter at have været i besætningen i 6 måneder.*
- *Konventionelle smågrise indsat i en økologisk besætning med henblik på fedning, kan ikke slagtes og sælges som økologiske slagtesvin.*

SAMTIDIG OMLÆGNING (KAP 12.5)

Samtidig omlægning betyder bedriftens besætning, græsarealer og/eller bedriftens arealer, der anvendes til dyrkning af foder omlægges samtidig. Minimum 50 % af besætningens foder skal komme fra bedriftens egne græsarealer og/eller foderproduktionsarealer. Hvis det er opfyldt nedsættes den samlede omlægningstid for de dyr der findes på bedriften ved omlægningstidspunktet, og dyrenes afkom samt græs- og foderproduktionsarealer til 24 måneder.

Efter 24 måneder kan der sælges dyr, produkter fra dyrene, afgrøder og foder fra produktionsarealer som økologiske.

I praksis betyder det at:

- *Samtidig omlægning sjældent er interessant for svineproducenter, da det er meget dyrt at overholde de økologiske regler i 2 år, inden produktionen kan sælges som økologisk.*

Læs mere om samtidig omlægning i Vejledningens afsnit 12.5.

GENOMLÆGNING AF DYR (KAP 12.6)

Genomlægning betyder, at et dyr skal gennemgå omlægningsperioden igen, før dyret eller produkter fra det kan sælges som økologisk. Det kan f.eks. være som følge af behandling med veterinære lægemidler. Se Vejledningens afsnit 15.6. Genomlægningsperioden for svin er 6 måneder.

Der må ikke sælges dyr eller produkter fra det, som økologiske, under genomlægningsperioden.

Dato for genomlægning og entydig identifikation af dyret skal skrives i logbog for husdyrproduktion. Se afsnit 12.8.

Mælk fra søer under om-/genomlægning regnes for økologisk foder i egen besætning.

IDENTIFIKATION AF DYR (KAP 12.7)

Svin til avl skal være mærkede, så de er enkeltvis identificerbare. Dette kan gøres ved at opfylde den almindelige obligatoriske CHR mærkning.

Smågrise og slagtesvin kan mærkes enkeltvis eller pr. flok/sti.

Behandlede dyr skal altid kunne identificeres, enten ved øremærker eller ved at være entydigt mærket i resten af deres liv i det økologiske produktionssystem (afsnit 15.8).

LOGBOG (KAP 12.8)

Der skal altid føres logbog, når en besætning er påbegyndt omlægning til økologisk produktion. Af logbogen skal alle hændelser, som har betydning for økologireglerne fremgå. Alle dokumenter skal ordnes systematisk og sættes i kronologisk orden enten på enkelt dyrs niveau eller efter emne.

Følgende skal fremgå af den samlede logbog for husdyrproduktion:

- Fuldstændig oversigt over dyr, herunder tilgang og afgang af dyr. Se krav til besætningsliste i Vejledningens afsnit 12.9.
- Eventuelle genomlægningsdatoer samt CHR-nr. eller anden entydig identifikations-mærke.
- Dato for hvornår dyr eller dyregrupper kom på græs, dato for hvornår de kom på stald igen, samt begrundelse for eventuelle forsinkelser eller afbrydelser af perioder med adgang til udeareal.
- Enkeltdyr, der holdes på stald i græsningsssæsonen i mere end syv dage og grunden hertil.
- Alle behandlinger og indgreb. Se krav til medicinlogbog i afsnittet "**Sundhed og Sygdom**" eller Vejledningens afsnit 15.5.
- Fodring. Se krav til foderplaner.
- Benyttelse af samgræsningsarealer, se afsnit 13.5

- Andre ting af betydning for overholdelse af økologireglerne

Den samlede logbog for husdyrproduktionen kan bestå af:

- Besætningslister
- Foderplaner
- Medicinlogbog for enkelt dyr

Logbogen skal indeholde de oplysninger, som fremgår af blanketten ”Logbog for husdyrproduktion”, som findes på Landbrugs- og Fiskeristyrelsens hjemmeside. Der er ikke formkrav til logbogen, så blanketten er kun vejledende.

Ved køb og salg af økologiske dyr til levebrug skal der altid følge dokumentation for tidligere veterinær behandling med - f.eks. kopi af medicinlogbog. Læs mere i Vejlednings afsnit 15.5.

BESÆTNINGSLISTE (KAP 12.9)

Der skal altid være en ajourført besætningsliste, der viser til- og afgang af dyr på bedriften. Når dyr bliver født i, eller indkøbt til, besætningen skrives de på besætningslisten med følgende oplysninger:

- Eventuel tidligere ejer
- Fødsels-/ankomstdato
- Dyre- eller floknummer
- Omlægningsdato
- Eventuel genomlægningsdato
- Dokumentation for tidligere behandlinger, f.eks. kopi af medicinlogbog, når der er tale om økologiske indkøbte dyr

Når dyr afgår fra besætningen skrives følgende oplysninger på besætningslisten:

- Dyrenummer/Entydige identifikationsmærker
- Afgangsdato
- Årsag til afgang Slagtning/levebrug/død

HUSDYRHOLD TIL EGET BRUG (KAP 12.10)

Mindre husdyrhold, som udelukkende er til eget brug, er fritaget for krav om omlægning til økologisk produktion.

Det gælder, når følgende betingelser er overholdt:

- Antallet af dyr må ikke overstige grænserne for ikke-erhvervsmæssigt husdyrhold.(se tabel 12.3)
- Der må ikke være økologiske dyr eller dyr under omlægning af samme art
- Der må ikke sælges dyr eller produkter fra dyrene – hverken som økologiske eller ikke-økologiske. Forbuddet mod salg gælder dog ikke levende selskabsdyr, som heste m.v.

Maksimumgrænser for ikke-erhvervsmæssig dyrehold:

- 2 køer med tilhørende kalve eller 4 stykker andet kvæg
- 4 heste eller ponyer med tilhørende føl
- 2 søer med opfødning af maksimum 5 slagtesvin, eller
- 1 so med opfødning af 10 slagtesvin eller 10 stk. andet svinehold
- 10 får med lam
- 10 geder med kid
- 5 hjorte med kid
- 10 strudse med unger
- 30 stk. fjerkræ
- 5 slagtekaniner med unger
- 2 bistader

Det er muligt at søge Landbrugs- og Fiskeristyrelsen om tilladelse til at have flere dyr end nævnt ovenfor, hvis der er en særlig grund hertil.

Eksempel:

Bedrift 1: Hvis en bedrift har 100 køer, 5 får og 10 høns er køerne erhvervsmæssigt dyrehold, mens antallet af får og høns er under grænsen for erhvervsmæssigt dyrehold. I dette tilfælde er der ikke krav om, at får og høns omlægges, hvis der ikke sælges kød eller æg.

Bedrift 2: Hvis en bedrift har en økologisk slagtekyllingeproduktion, er det tilladt samtidigt at have op til 30 ænder eller gæs til eget brug. Men der må kun være økologiske høns, da hønsene er af samme art, som de økologiske slagtekyllinger.

Et husdyrhold skal altid indberettes til Landbrugs- og Fiskeristyrelsen.

Gødning fra dyrene regnes for økologisk, når den anvendes på egen bedrift

Der er særlige regler for hold af heste. Læs Vejledningens afsnit 20.4

Kæledyr som hunde, katte, kaniner m.m. kan ikke omlægges.

Omlægning af et husdyrhold til eget brug (Kap 12.10.1)

Et husdyrhold til eget brug kan omlægges til økologisk produktion, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- Dyreholdet er indsat på bedriften inden udgangen af det 4. kalenderår efter bedriften er påbegyndt omlægning
- Antallet af dyr ikke overstiger maksimumgrænsen for ikke-erhvervsmæssigt dyrehold

Hvis disse regler ikke er opfyldt kan dyrene ikke omlægges. Kravene til opstart af en besætning er beskrevet i kapitel 14.

Landbrugs- og Fiskeristyrelsens kan i særlige tilfælde dispensere fra reglen om, at dyrene skal

være indsat inden udgangen af det 4. kalenderår efter påbegyndt omlægning af bedriften. Det forudsætter, at der ikke tidligere har været økologiske dyr, eller dyr under omlægning, af samme art på bedriften, efter omlægning af besætningen.

Læs mere i Vejledningens afsnit 12.10.1 og 14.

[Til top](#)

AREALER TIL AFGRÆSNING (KAP. 13)

Generelt skal økologiske dyr og dyr under omlægning afgræsse arealer, hvor afgrøden er økologisk. Der kan dog også bruges marker med omlægningsafgrøder til afgræsning.

AFGRÆSNING AF OMLÆGNINGSMARKER (KAP. 13.1)

Dyr må afgræsse omlægningsafgrøder på egne marker eller marker med lejet græsningsret hele året. Omlægningsafgrøder er afgrøder fra marker, der har været under omlægning i mindst 1 år. Læs mere i Vejledningens afsnit 6.1 og tabel 6.1.

Endvidere må dyrene afgræsse arealer med omlægningsafgrøder på andre økologiske bedrifter med op til 30 pct. af dyrenes foderforbrug pr. kalenderår. Hvis omlægningsfoderet er indkøbt, skal det sikres, at andelen af omlægningsfoder fra andre bedrifter samlet set ikke overstiger 30 pct.

Dyr må afgræsse visse foderafgrøder fra egne 1. års omlægningsarealer og fra 1. års omlægningsarealer, der er lejet græsningsret på med op til 20 pct. af det samlede foderforbrug pr. kalenderår. Det gælder arealer med flerårige afgrøder, f.eks. græs og lucerne, samt arealer med proteinafgrøder som ærter, hestebønner, lupin, vikke og soja, der er sået, efter arealet er påbegyndt omlægning. Det er en forudsætning, at arealerne ikke har været en del af en økologisk bedrift i de seneste 5 år.

Svin må dog kun bruge græsarealer (og udendørs løbegårde) som har været under omlægning i 1 år. Landbrugs- og Fiskeristyrelsen kan nedsætte omlægningstiden til 6 måneder, hvis der ikke har været brugt handelsgødning og plantebeskyttelsesmidler på arealet i det seneste år. Der skal indsendes en ansøgning til Landbrugs- og Fiskeristyrelsens med erklæring om, at der ikke har været brugt handelsgødning og plantebeskyttelsesmidler i det seneste år. Se Vejledningens afsnit 6.3.5.

DRIVGANGE (KAP 13.2)

I græsningssæsonen må dyrene græsse en ikke-økologisk drivgang, hvis dyrene skal passere arealet for at komme fra ét økologisk areal til et andet. Det er en betingelse, at det noteres i logbog for husdyrproduktion, at der er en drivgang igennem et ikke-økologisk areal.

Afgræsning med ikke-økologiske dyr (Kap. 13.3)

Der er mulighed for at lade dyr fra en ikke-økologisk bedrift afgræsse marker på en økologisk

bedrift i en begrænset periode hvert år. De ikke-økologiske dyr kan være på græs på en økologisk bedrift i op til 180 dage per dyr per år. Læs mere i Vejledningen afsnit 13.3 og 13.4..

Får de ikke-økologiske dyr foder, mens de er på græs, skal foderet være tilladt efter økologireglerne.

Økologiske dyr må, uanset art, ikke afgræsse marker sammen med ikke-økologiske dyr. Læs mere i afsnit 13.3.

LEJE ELLER UDLEJNING AF GRÆSNINGSRET (KAP. 13.4)

Lejes græsningsret på en mark, betyder det, at du får retten til at bruge afgrøden på marken. Afgrøden skal være velegnet til afgræsning, som f.eks. kløvergræs. Afgrøden kan udnyttes som foder til økologiske dyr ved afgræsning eller slæt. Ejer/forpagter af marken beholder den fulde rådighed og det fulde ansvar for driften af marken. Der laves en skriftlig græsningsaftale, som skal kunne vises ved kontrolbesøg.

Gødningen fra dyr, der afgræsser en lejet græsningsret, bliver tilført udlejer (ejer/forpagter) uanset om dyrene er økologiske eller ikke økologiske. Udlejer (ejer/forpagter) skal have bilag på, at gødningen er tilført bedriften. Hvis udlejer (ejer/forpagter) er økolog, skal gødningen også fremgå af logbog for planteavl.

Se Vejledningens afsnit 11.1.2. og 11.2.

LEJE AF GRÆSNINGSRET PÅ EN ØKOLOGISK BEDRIFT (13.4.1)

Lejet græsningsret skal indberettes i Fællesskemaet. Hvis aftalen om græsningsret indgås efter den årlige økologiindberetning, er det tilstrækkeligt, at aftalen føres ind i logbogen for husdyr. Udlejer (ejer/forpagter) skal også skrive aftalen ind i sin logbog for husdyr, og fremvise den ved kontrolbesøg.

Foder fra marker med lejet græsningsret på en økologisk bedrift sidestilles med foder fra egne arealer.

LEJE AF GRÆSNINGSRET PÅ EN IKKE-ØKOLOGISK BEDRIFT (13.4.2)

Det er muligt at leje en græsningsret på en ikke-økologisk bedrift, hvis markerne kan sidestilles med marker, der enten er under omlægning eller er økologiske arealer. Det kræver, at der indsendes en ansøgning om dispensation, jf. reglerne for nedsat omlægningstid. Se afsnit 6.3.4. Lejet græsningsret skal indberettes i Fællesskemaet.

UDLEJE AF EN GRÆSNINGSRET (13.4.3)

Når en græsningsret udlejes til en ikke-økolog, er der forskel på mulighederne afhængig af, om

lejeren ønsker at bruge græsset til slæt eller til afgræsning.

Hvis en lejer kun tager slæt på marken er det tilstrækkeligt, at det noteres som udlejning i husdyrlogbogen. Hvis lejer ønsker at bruge marken til afgræsning, skal lejer opfylde betingelserne for afgræsning med ikke-økologiske dyr. Læs mere om betingelserne og krav til dokumentation i afsnit 13.3..

Aftale om leje af græsningsretten skal være skriftlig og det skal fremgå, at lejer ikke må udbringe andet på marken end den gødning, som dyrene efterlader.

SAMGRÆSNING PÅ OFFENTLIGE AREALER ELLER AREALER EJET AF ET GRÆSNINGSLAUG (13.5)

Læs mere i Vejledningens kap. 13.5

[Til top](#)

ETABLERING AF EN BESÆTNING (KAP. 14)

Som udgangspunkt skal husdyrproduktionen baseres på økologisk opdrættede dyr. Når en besætning er påbegyndt omlægning eller er færdig omlagt, skal indkøbte dyr komme fra autoriserede bedrifter, der har påbegyndt omlægning eller er færdigomlagt.

I visse situationer må der dog undtagelsesvis indkøbes – og omlægges – ikke-økologiske dyr.

Race og stamdyr skal vælges ud fra deres tilpasningsevne, levedygtighed og modstandsdygtighed over for sygdomme. Racer, der er forbundet med sundhedsproblemer (f.eks. porcint stress syndrom og vanskelige fødsler), skal undgås.

Sælges eller flyttes dyr under omlægning eller færdigomlagte dyr til en ikke-økologisk bedrift, må de som udgangspunkt ikke indsættes på en økologisk bedrift igen.

Undtagelser:

- Dyrskuer (de økologiske regler omkring fodring skal overholdes)
- Benytte samgræsningsarealer (Se Vejledningens afsnit 13.5.)
- Sende handyr til Individafprøvning eller udlåne dem, som avlsdyr til en ikke økologisk besætning. De skal dog genomlægges, når de kommer tilbage til egen bedrift.

ETABLERING OG OMLÆGNING AF EN BESÆTNING INDENFOR 4 ÅR FRA OMLÆGNINGSDATOEN (KAP 14,1)

Inden udgangen af det 4. kalenderår efter, at omlægningen er påbegyndt, kan omlægning af den besætning, der var på bedriften, da omlægningen begyndte, ske.

I samme periode kan der indsættes og omlægges en besætning af ikke-økologiske dyr, hvis der ikke er – eller har været – økologiske dyr/dyr under omlægning af samme art på bedriften. Se

afsnit 12.3.

ETABLERING OG OMLÆGNING AF EN BESÆTNING EFTER 4 ÅR FRA OMLÆGNINGSDATOEN (KAP 14,2)

Besætninger, etableret efter 4 år fra omlægningens start, skal opbygges på baggrund af økologiske dyr. I tilfælde af, at der ikke kan skaffes økologiske opdrættede dyr, må der undtagelsesvis indsættes ikke-økologiske dyr på bedriften, når der etableres en besætning for første gang. Der er følgende krav til de ikke-økologiske dyr:

- skal da indsættes i forbindelse med at de fravænnnes
- veje under 35 kg.

I særlige tilfælde kan Landbrugs- og Fiskeristyrelsen give dispensation til etablering og omlægning af en ikke-økologisk besætning, selvom bedriften er ude over de første 4 år efter omlægning. Dispensationen gives under forudsætning af at der er tale om helt særlige forhold, hvor der ikke kan skaffes økologiske dyr, samt at der ikke er, eller tidligere har været, økologiske dyr eller dyr under omlægning af samme art på bedriften. Ansøgning om dispensation sendes til Landbrugs- og Fiskeristyrelsen og der skal foreligge tilsagn inden besætningen indkøbes og påbegyndt omlægning.

Har der tidligere været økologiske dyr af samme art på bedriften skal besætningen etableres med økologiske dyr.

INDSÆTTELSE AF IKKE-ØKOLOGISKE DYR TIL FORNYELSE ELLER VARIG ÆNDRING AF BESÆTNINGEN (KAP 14.3).

I tilfælde af, at der ikke kan skaffes økologiske opdrættede dyr, kan der indsættes et antal ikke-økologiske dyr til fornyelse og supplering af en besætning. Der må kun indsættes ikke-økologiske dyr til avlsformål.

Der gælder følgende for de ikke økologiske dyr:

- De må kun indsættes til avlsformål.
- Hundyr må ikke tidligere have født, dvs. det skal være polte eller gylte.
- Ud fra antal årsdyr (hundyr der har født og handyr over 9 måneder) opgjort for de seneste 12 måneder, kan der indsættes:
- 20 pct. til en besætning i almindelig drift

INDSÆTTELSE AF IKKE-ØKOLOGISKE DYR TIL FORNYELSE ELLER VARIG ÆNDRING AF BESÆTNINGEN

Der kan opnås godkendelse til at forhøje det antal ikke-økologiske husdyr til avl, som indsættes, til 40 % af de voksne dyr, hvis

- Besætningen – varigt – udvides i betydelig grad

- Skifter race
- Udvikler nye produktionsgrene inden for samme dyreart

Antal af ikke-økologiske dyr beregnes på basis af de seneste 12 måneders antal voksne dyr (årsdyr) i besætningen. Voksne dyre er hundyr, der har født og handyr over 9 måneder.

INDSÆTTELSE AF IKKE-ØKOLOGISKE HUNDYR AF EN BEVARINGSVÆRDIG RACE

Der kan opnås godkendelse til at forhøj antal ikke-økologiske hundyr til avl til 40 % af de voksne dyr, hvis de indsatte dyr er af en bevaringsværdig race. Dette kan også være bevaringsværdige udenlandske racer. Det kan også godkendes, at indsætte dyr, der har født.

Der skal ansøges hos Landbrugs- og Fiskeristyrelsens .

Dyrene skal være registreret i en stambog, der føres af en avlsorganisation, som er anerkendt i et af EU's medlemslande. Bevaringsværdige husdyrracer er racer, der er i fare for at forsvinde fra landbruget. Hvilke racer, der er bevaringsværdige, afgøres af det enkelte EU medlemsland.

Bevaringsudvalget for Danske Husdyrgenetiske Ressourcer har vurderet, at følgende svineracer er bevaringsværdige:

- Dansk Landrace, anno 1970
- Sortbroget Landracesvin

Der kan læses mere om Bevaringsudvalget for Danske Husdyrgenetiske Ressourcer og de bevaringsværdige gamle danske husdyrracer på Landbrugs- og Fiskeristyrelsens hjemmeside.

INDSÆTTELSE AF IKKE-ØKOLOGISKE HANDYR (14.4)

Der må indsættes ikke-økologiske handyr til avl, men ikke til opfødning. Omlægningen skal påbegyndes straks dyrene ankommer til bedriften. Handyrene kan bruges i avls øjemed straks fra indsættelsen.

DOKUMENTATION VED INDSÆTTELSE AF DYR (14.5)

Ved indkøb af økologiske dyr eller dyr under omlægning skal følgende fremgår af fakturaen:

- Dyrets eventuelle identifikationsmærke
- Dyrets omlægningsdato
- Sælger autorisationsnummer eller navn og adresse
- Eventuelle behandlinger (kopi af medicinlogbog). Se også Vejledningens afsnit 15.5.

Ved køb/overtagelse af ikke-økologiske dyr skal følgende fremgå af fakturaen

- Dyrets eventuelle identifikationsmærke
- Dyrets status (sogrise, sopolte, gylte osv.)

Nye dyr skrives ind i besætningslisten med følgende oplysninger:

- Tidligere ejer
- Ankomstdato
- Dyr-/eller floknummer
- Omlægningsdato
- Eventuel genoplægningsdato
- Dokumentation for tidligere medicinsk behandling (kopi af medicinlogbog)

GENETABLERING AF EN BESÆTNING (14.6)

Hvis der skal genetableres en besætning efter en sanering, skal der indkøbes økologiske dyr.

Der kan, i særlige tilfælde, gives tilladelse til at indkøbe ikke-økologiske dyr i tilfælde af:

- Lovpligtig sanering
- Sanering mod alvorlige smitsomme sygdomme (Se afsnit 15.11)
- Katastrofer (f.eks. brand)

Ansøgning herom indsendes til Landbrugs- og Fiskeristyrelsen med relevant dokumentation, f.eks. nedslagningspåbud, vurderingsopgørelse af besætningen eller en dyrlægeerklæring. Der må ikke indsættes ikkeøkologiske dyr, før tilladelsen er givet. En tilladelse skal opbevares på bedriften.

[Til top](#)

BEHANDLING (KAP. 15)

Forhold omkring behandling er omtalt under afsnittet ” Sundhed og sygdom”.

FODRING (KAP 17.1)

Foderet skal opfylde dyrenes ernæringsmæssige behov. Som udgangspunkt skal dyrene have et foder, som er økologisk, eget omlægningsfoder eller foder fra egne 1. års omlægningsmarker. Indkøbt omlægningsfoder og – visse typer - ikke-økologisk foder kan indgå i foderrationen til svin.

Svin skal altid have adgang til rodemateriale. Grovfoder skal indgå i den daglige foderration.

KRAV OM SELVFORSYNING

Mindst 20 % af foderet skal komme fra egen bedrift, beregnet på årsbasis. Hvis ikke 20 %-kravet kan opfyldes på bedriften, kan der anvendes foder, der er produceret i samme region (*Danmark opfattes om én region*). Kravet kan derfor også opfyldes ved at købe foder hos foderstofvirksomheder, der har mærket foderet med, at det indeholder mindst 20 % danske fodermidler på årsbasis. Dette skal dokumenteres vha. mærkningsedler og ved, at det fremgår af kontrakten med foderleverandøren.

I relation til økologi opdeles foderemnerne i forskellige kategorier:

Oprindelse	Betegnelse	Kategori/Status i relation til opgørelse af økologiandel
Færdigomlagte marker	Økologisk	Økologisk
Omlægningsmarker (mere end 12 måneder)	Omlægning	Økologisk, men begrænsning på max. andel i rationen
Omlægningsmarker (mindre end 12 måneder)	1. års omlægning	Økologisk på egen bedrift, men begrænsning på max. andel i rationen
Ikke-økologiske marker	Ikke-økologisk	Ikke-økologisk

Hvis der indgår indkøbt omlægningsfoder, foder fra 1. års omlægningsarealer med flerårige afgrøder og proteinafgrøder eller ikke-økologiske foder i fodringen, skal der laves en foderplan, hvor de forskellige andele af foderrationen fremgår. Opgørelsen (% tørstof i fodermidler af vegetabilsk oprindelse) af de forskellige andele skal dokumenteres pr. dyr pr. år.

Ud over ovenstående opdeling skelnes der også mellem, om foderemnerne har

- vegetabilsk oprindelse
- animalsk oprindelse

samt om de har landbrugsoprindelse.

Fiskemel/fiskeprodukter er det eneste fodermiddel, som ikke har landbrugsoprindelse, hvilket har betydning for beregningen af foderrationens økologi procent. Se senere.

Krav og tilladte andele af forskellige fodertyper til svin

Fodertype	Økologisk foder	Ikke-Økologisk foder	Omlægningsfoder	Grovfoder/ rodemateriale
Mængde	Som udgangspunkt skal foderet være økologisk og mindst 20 % skal komme fra egen bedrift eller være produceret i samme region. Kravet kan opfyldes ved at købe foder hos en foderstofvirksomhed, der har mærket foderet med, at det indeholder mindst 20 % danske fodermidler på årsbasis.	5 % proteinfoder *) Der kan bruges op til 1 % ikke-økologiske urter, krydderier og melasse, f.eks. som bindemiddel i mineralblandinger og sliksten. Der må bruges fiskemel. Fiskemel tæller ikke med i de 5 % proteinfoder	100 %, hvis det er produceret på egen bedrift. Heraf må 30 % være indkøbt fra andre bedrifter **) 20 % fra bedriftens egne 1. års omlægningsmarker med flerårige afgrøder og proteinafgrøder kan indgå	Grovfoder skal indgå i den daglige foder ration. Altid fri adgang til rodemateriale, som kan udgøres af grovfoder

*) Der må bruges 5 % ikke-økologisk proteinfoder indtil den 31. december 2017

**) Hvis der ikke anvendes op til de 5 % ikke-økologisk proteinfoder, kan andelen erstattes med

indkøbt omlægningsfoder.

BRUG AF OMLÆGNINGSFODER (KAP 17.1.1).

Omlægningsfoder omfatter foder, herunder forarbejdede foderstoffer, der stammer fra omlægningsafgrøder.

Der må fodres med 100 % omlægningsfoder, hvis det er dyrket på egen bedrift eller på arealer med lejet græsningsret. (Se afsnit 13.4.2, hvis der er lejet græsningsret hos en ikke-økolog).

Indkøbt omlægningsfoder kan indgå med op til 30 % pr. dyr pr. kalenderår

Visse foderafgrøder fra egne 1. års omlægningsmarker og fra 1. års omlægningsmarker, der er lejet græsningsret (se afsnit 13.4.2, hvis der er lejet græsningsret hos en ikke-økolog) med op til 20 % af den samlede foderration pr. dyr pr. år. Det gælder marker med flerårige afgrøder, f.eks. græs og lucerne samt marker med proteinafgrøder, som ærter, hestebønner, lupin, vikke og soja, der er sået efter marken er påbegyndt omlægning. Det er en forudsætning, at marken ikke har været en del af den økologiske bedrift i de seneste 5 år. Se afsnit 13.4.2, hvis der er lejet græsningsret hos en ikke-økolog.

Hvis ikke muligheden for 5 % ikke-økologisk proteinfoder er udnyttet, kan andelen af indkøbt omlægningsfoder øges til 35 %.

Det er en betingelse for brug af indkøbt omlægningsfoder og foder fra 1. års omlægningsarealer med flerårige afgrøder og proteinafgrøder, at der udarbejdes og ajourføres en foderplan, der viser at de tilladte andele er overholdt.

Andelen af omlægningsfoder beregnes pr. kalenderår i procent af tørstofindholdet i foderstoffer af vegetabilsk oprindelse.

Vær dog opmærksom på afsnit 17.3. Folde til svin skal have været omlagt i minimum 12 måneder!

BRUG AF IKKE-ØKOLOGISK FODER (KAP 17.1.2)

En overgangsordning, der udløber den 31. december 2017, tillader, at der bruges ikke-økologisk proteinfoder til svin, hvis det ikke er muligt at fremskaffe udelukkende økologisk foder.

Det er en betingelse for brug af ikke-økologisk proteinfoder, at du udarbejder og ajourfører en foderplan, der viser, at den tilladte andel af ikke-økologisk proteinfoder er overholdt.

Den højeste tilladte procentandel ikke-økologisk proteinfoder af landbrugsoprindelse er 5 % pr. dyr pr. kalender indtil den 31. december 2017.

Alt foder af vegetabilsk og animalsk oprindelse undtagen fiskeprodukter betegnes som foder af landbrugsoprindelse.

Ikke-økologiske fodermidler som klid og strømel må godt indgå i bærestof i vitamin- og

mineralblandinger til svin. Bærestofferne skal regnes med i de 5% ikke-økologisk proteinfoder.

Der må ikke bruges foderstoffer, der er fremstillet ved brug af kemiske opløsningsmidler. Der må derfor ikke bruges skrårprodukter, som sojaskrå, rapsskrå og solsikkekrå, da de er produceret ved hjælp af organiske opløsningsmidler.

Der må ikke bruges kød- og benmel i økologisk produktion. Der må dog godt bruges fiskemel til svin. Fiskemel skal ikke regnes med i de 5 % ikke-økologisk proteinfoder.

Der må anvendes op til 1 % ikke-økologiske urter, krydderier og melasse i foderet.

Andelen af ikke-økologisk proteinfoder og ikke-økologiske urter, krydderier og melasse beregnes pr. kalenderår i procent af tørstofindholdet i foderet af landbrugsoprindelse.

GROVFODER (KAP 17.1.3.)

Alle svin skal have adgang til grovfoder i den daglige foderration, f.eks. frisk grønt, hø, ensilage, rodfrugter, løv eller frugt- og grønsagsrester. Brød anses ikke for at være grovfoder.

MÆLKEFODRING (KAP 7.1.4.)

Smågrises mælkefodringsperiode er mindst 40 dage. Smågrise skal fodres med modermælk, undtagelsesvist naturlig mælk i mælkefodringsperioden.

Hvis der opstår en situation, hvor smågrises behov ikke kan dækkes med modermælk eller naturlig mælk, kan der bruges mælkeerstatning.

Hvis der ikke kan fås en økologisk mælkeerstatning, skal det sikres en GMO frihedserklæring på mælkeerstatningen, samt at produktet ikke indeholder ingredienser, der ikke er tilladt i økologisk produktion. Mælkeerstatningen må kun indeholde fodermidler af landbrugsoprindelse, der kan betragtes som proteinfoder. Mælkeerstatningen regnes med i de 5 % ikke-økologisk proteinfoder til svin pr. år.

FODEROPGØRELSE (KAP 17.1.5)

Der skal udarbejdes og ajourføres en opgørelse over, hvad der bruges af indkøbt omlægningsfoder, foder fra 1. års omlægningsarealer med flerårige afgrøder og ikke-økologisk proteinfoder.

Alt foder af landbrugsoprindelse skal indgå i opgørelsen. Der bruges tørstofværdierne fra egne seneste analyseresultater eller de nyeste tabelværdier.

Følgende skal opgøres pr. kalenderår:

- Andel af ikke-økologisk proteinfoder er højst 5 % af tørstofindholdet i foder af landbrugsoprindelse
- Andel af økologisk foder, der stammer fra egen bedrift eller samme region udgør mindst 20

% af tørstofindholdet i foder af vegetabilsk oprindelse

- Andelen af ikke-økologiske urter, krydderier og melasse er højst 1 % i tørstofindholdet i foder af landbrugsoprindelse
- Andelen af indkøbt omlægningsfoder er højst 30 % af tørstofindholdet i foder af vegetabilsk oprindelse
- Andelen af foder fra egne 1. års omlægningsarealer med flerårige afgrøder og proteinafgrøder er højst 20 % af tørstofindholdet i foder af vegetabilsk oprindelse.
- En foderopgørelse er ikke nødvendig hvis:
- Der udelukkende bruges økologisk foder eller omlægningsfoder fra egen bedrift. Så skal der kun udarbejdes en oversigt over de foderemner, som der bruges med angivelse af mængde.
- Der benyttes et delvist økologisk fuldfoder, der er entydigt deklareret, og der fodres supplerende med økologisk grovfoder eller omlægningsfoder produceret på egen bedrift. I så fald er det også nok at udarbejde en oversigt over foderemner med angivelse af mængde.

FODERBLANDINGER (KAP 17.1.6).

Foderblandinger, som indeholder andele af økologiske-, omlægnings- og ikke-økologiske fodermidler kan sælges med betegnelsen "kan anvendes i økologisk landbrug i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 834/2007 og (EF) nr. 889/2008".

I en foderblanding, som er mærket økologisk, vil mindst 95 % af tørstoffet være økologisk.

FODERMIDLER AF MINERALSKE OPRINDELSE (KAP 17.1.7.)

I bilag 6, tabelafsnit 1, i vejledning om økologisk jordbrugsproduktion findes en liste, som indeholder de fodermidler af mineralsk oprindelse, der må bruges til økologiske svin. Mineralske fodermidler, der ikke er nævnt i bilag 6, tabelafsnit 1 må ikke bruges eller opbevares på en økologisk bedrift.

TILSÆTNINGSSTOFFER I FODER (KAP 17.1.8)

I bilag 6, tabel afsnit 3, i vejledning om økologisk jordbrugsproduktion findes en liste over de tilsætningsstoffer, der må bruges i foder til økologiske svin.

Der må ikke bruges eller opbevares produkter med tilsætningsstoffer, der ikke er nævnt på denne liste. Det gælder f.eks. aminosyrer.

Når der anvendes tilladte tilsætningsstoffer skal de generelle foderstofregler overholdes.

Der må bruges syntetiske vitaminer til økologiske svin. Vitaminerne må ikke være produceret ved hjælp af GMO.

Specielle foderprodukter, f.eks. elektrolytter m.m., indeholder ofte stoffer, der ikke må bruges til

fodring af økologiske dyr. Også her gælder det, at der kun må bruges produkter, der udelukkende indeholder tilsætningsstoffer, der fremgår af bilag 6, og ikke er produceret ved hjælp af GMO.

Økologiske dyr skal altid have adgang til rent drikkevand. Der må dog tilsættes foderstoffer, f.eks. vitaminer og mineraler til dyrenes drikkevand under forudsætning af, at brugen er i overensstemmelse med de generelle foderregler, og at tilsætningen er i overensstemmelse med dyrenes fysiologiske behov med hensyn til næringsstoffer og vandoptag. Til økologiske dyr skal vandet, efter tilsætning, fremstå som rent. Er det ikke opfyldt skal der tilbydes drikkevand uden tilsætning ved siden af.

FORBUD MOD GMO (KAP 17.1.9).

Der må ikke bruges foderstoffer, der består af, indeholder eller er fremstillet ved brug af genetisk modificerede organismer (GMO) i økologisk jordbrugsproduktion. Veterinære lægemidler er undtaget fra dette krav, se afsnit 15.1.

Det skal klart og tydeligt fremgå af mærkningen på foderstoffer, om det indeholder GMO. Det betyder, at der ikke må bruges foderstoffer, der er mærket med, at de består af og/eller indeholder GMO.

Foderstoffer, der er fremstillet ved hjælp af GMO, men hvor der ikke forekommer GMO i slutproduktet er ikke omfattet af de generelle mærkningsregler for GMO.

Det kan f.eks. være fodertilægsstoffer, der bliver brugt i foderprodukter, som elektrolytter eller vitaminblandinger. Før disse produkter kan bruges skal der foreligge en erklæring fra sælger om, at produktet ikke indeholder eller er fremstillet ved hjælp af GMO. Erklæringen kan typisk fremgå af følgesedlen eller fakturaen. Der findes en blanket til sælger erklæring for GMO frihed på Landbrugs- og Fiskeristyrelsens hjemmeside. Der skal altid foreligge dokumentation for GMO-frihed på bedriften, som kan fremvises ved kontrolbesøg.

Produkter mærket med "kan anvendes i økologisk landbrug i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 834/2007 og (EF) nr. 889/2208" er GMO-fri, og der behøves ikke yderligere dokumentation.

[Til top](#)

STALDFORHOLD (KAP. 17.2)

Opdrætsmetoder og staldforhold skal sikre, at svins udviklingsmæssige, fysiologiske og adfærdsmæssige behov kan opfyldes.

Dette sikres bl.a. ved, at alle svin har:

- Mulighed for at bevæge sig frit, og at deres naturlige bevægelsesmønstre tilgodeses
- Fri adgang til rodematerialer og grovfoder
- Let adgang til fodringssteder og friskt drikkevand

- Mulighed for at holde sig rene og foretage hudpleje
- (Søer) adgang til tilstrækkeligt og passende redebygningsmateriale i ugen op til faring
- Adgang til temperaturregulering
- Adgang til udeforhold
- Adgang til at se, høre og lugte andre svin
- Der må ikke bruges strømførende tråde eller lignende i stalden. Hvis inventaret findes i stalden, skal det være uafhængigt af en strømkilde.

Opbinding, fiksering eller isolering af svin er som udgangspunkt ikke tilladt. Det accepteres dog, hvis det kun er kortvarigt i forbindelse med afhentning, sygdomsbehandling, farebesvær eller inseminering.

Der må ikke anvendes elektrisk drivstav på svin.

Smågrise må ikke holdes i flat-deck stier eller smågrisebure.

Søer skal holdes i grupper - undtagen de sidste stadier af drægtighedsperioden og i diegivningsperioden.

Der skal sikres naturlig ventilation og naturligt lys i staldbygningerne. Luftcirkulation, støvniveau, temperatur, relativ fugtighed og gaskoncentration skal holdes indenfor grænser, der ikke er til gene for dyrene. Dette gøres ved korrekt isolering, opvarmning og ventilation i bygningerne.

Der må ikke være inventar eller andet, som dyrene kan komme til skade på, hverken i stald, på mark eller i udearealer.

AREALKRAV (KAP 17.2.1)

Belægningsgraden i stalden skal sikre dyrenes komfort, velvære og behov under hensyntagen til race, køn og alder. Dyrene skal uhindret og naturligt kunne stå, lægge/rejse/vende sig og soignere sig samt indtage alle naturlige bevægelser.

Minimumkrav til areal fremgår af nedenstående tabel.

Mindste indendørs- og udendørsareal til svin

Dyregruppe	Indendørs netto areal, som dyrene skal have til rådighed til hvile og ophold			Udendørs		Inde- + ude areal i alt M ² /dyr
	levende vægt, kg	M ² /dyr	Minimum andel fast gulv, M ² /dyr	Løbegårde (ikke græsarealer) M ² /dyr	Minimum andel fast gulv M ² /dyr	
Diegivende søer						

med grise indtil 40 dage	-	7,5	3,75	2,5	1,25	10,0
Smågrise	Over 40 dage indtil 30	0,6	0,3	0,4	0,2	1,0
Smågrise/ungsvin	Indtil 50	0,8	0,40	0,6	0,3	1,4
Slagtesvin	Indtil 85	1,1	0,55	0,8	0,4	1,9
Slagtesvin	Indtil 110	1,3	0,65	1,0	0,5	2,3
Slagtesvin	Over 110	1,5	0,75	1,2	0,6	2,7
Avlsdyr, hun	-	2,5	1,25	1,9	0,95	4,4
Avlsdyr, han	-	6,0	3,00	8,0	4,0	14,0

Hvis svinene har et større indendørsareal til rådighed end det, som fremgår af tabellen, må det ekstra areal være spaltegulv.

Gulve i stalde skal være jævne og skridsikre. Mindst halvdelen af de samlede gulvareal skal være fast gulv og ikke spalte- eller drænet gulv.

Indearealet kan deles op i flere klimazoner, f.eks. et hvileområde og et aktivitetsområde. Hvileområdet skal være i overensstemmelse med dimensionerne i nedenstående tabel.

Ved en opdeling af indearealet i flere områder/klimazoner skal hver område-/klimazone være så stort, at alle grise kan ligge ned samtidigt.

Højest 50 % af indearealet må være spalte- og eller drænet gulv, og der må ikke være spalte- og eller drænet gulv i lejearealet.

Lejeareal og strøelse (Kap 17.2.2)

Alle svin skal have uhindret adgang til et veldefineret, tørt, velstrøet og trækfrit lejeareal i stien, hvor der er plads til, at alle dyr kan ligge ned samtidigt. Træk kan f.eks. imødegås ved at etablere overdækning.

Kravene kan opfyldes ved, at:

- Lejearealet og adgangen hertil er indrettet, så også lavest rangerende dyr kan få adgang
- Lejearealet er velforsynet med ren, tør strøelse, som f.eks. halm, sand eller savsmuld. Strøelsen kan både være økologisk og ikke økologisk. Tilladte tilsætningsstoffer til strøelse kan ses i Vejledningens bilag 1.
- Underlaget og strøelsen sikrer dyret mod tryk-skader
- Strøelsesmængden er tilstrækkelig til, at lejet uanset underlag altid er rent, tørt og former sig efter dyrets krop.

Leje arealet skal være stort nok til, at alle svin i en sti kan ligge der på samme tid. I nedenstående tabel ses, hvor meget lejeareal hvert svin skal have for at kravet er opfyldt.

Vejledende mindstemål for lejeareal til svin

Maksimum legemsvægt, kg	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110
M ² /gris	0,13	0,20	0,26	0,32	0,37	0,42	0,47	0,51	0,55	0,59	0,63

Maksimum legemsvægt, kg	150	200	250	300
M ² /gris	0,78	0,94	1,10	1,23

Krav til løbegård (17.2.3)

Hvis avlssvin og slagtesvin opstaldes indendørs i vinterhalvåret, skal de have uhindret adgang til en løbegård.

Løbegården skal altid have en temperatur og et luftskifte, så det svarer til udendørsforholdene.

Det er producentens ansvar, at der er en tydelig markering mellem løbegård og indeareal.

Svin skal have mulighed for at søge skygge i løbegården. Op til 50 % af løbegårdens areal må være overdækket i form af tag eller anden overdækning, f.eks. solmarkiser. Hvis svinene har et større løbegårdsareal til rådighed end minimumskravene, kan denne ekstra del være overdækket. Dog skal mindst 50 % af minimumskravet til udendørsarealet altid være uden overdækning.

Mindst 50 % af minimumsarealet i løbegården skal være fast gulv. Til fast gulv medregnes drænet gulv, hvis dræningsåbningerne højst udgør 10 % af det drænedes gulvs areal.

Opstaldes svin i stisystemer med løbegård, skal løbegården være attraktiv. Det vil blandt andet sige, at dyrenes gødning fjernes regelmæssigt, og at dyrene har adgang til rodemateriale (halm, løs jord, ensilage og grøntfoder m.m.), der tilgodeser deres behov for at rode og evt. grave.

Svin i løbegårde skal have adgang til temperaturregulering.

Udendørs hold af svin (Kap 17.3.1).

Holdes svin udendørs, skal det ske i hytter, herunder farehytter, blikhytter, telte eller lignende og have adgang til udeareal. Det skal sikres, at hytterne er store nok til, at alle dyr kan ligge ned samtidigt, og at alle dyr har fri passage ind og ud af hytten. Lejearealet skal være dækket af halm eller lignende amteriale, så dyrene kan ligge tørt og lunt under alle vejrforhold.

Minimumskrav for lejeareal til smågrise, avls- og slagtesvin i hytter på friland

Maks vægt, kg	Indtil 10	10–20	20–30	30–50	50–85	85 –110	Over 110
Lejeareal m ² /svin	0,13	0,17	0,25	0,34	0,47	0,55	0,85

Minimumskrav til lejeareal til drægtige, farende og diegivende søer samt orner i hytter på friland

	Drægtige søer	Gylte	Farende eller diegivende søer og gylte	Orner, separat hytte
Sammenhængende lejeareal, minimum m ² /dyr	1,3	0,95	3,8	3

Hvis orner har adgang til hytterne, m ²	Yderligere 2 m ² / orne	Yderligere 2 m ² / orne	-	-
--	------------------------------------	------------------------------------	---	---

Hvis hytter og telte anvendes til opstaldning, hvor dyrene kun har adgang til en mindre løbegård, skal det sikres at indendørsarealkravene opfyldes i hytterne – og ligeledes for løbegårde.

OPMÅLING AF STALDE (17.2.4)

Opmåling sker fra inderside til inderside af inventar. Dog måles der fra midt til midt, hvis der er tale om åbent inventar. Vægge måles fra inderside til inderside.

Nettoarealet angiver det areal, der er til rådighed for dyrene til at lægge sig på. Dvs. areal, der optages af inventar (vand/fodertrug/stolper m.v.) skal fratrækkes rådighedsarealet. Nettoarealet inkluderer heller ikke foderbord og arealer forbeholdt personale.

Rengøring (17.2.5.)

Om nødvendigt skal stalde, løbegårde, udstyr og redskaber renses og desinficeres for at undgå infektion og udvikling af sygdomme. Gødning, urin og levnet/spredt foder skal fjernes ofte, for at mindske lugten og for at undgå, at der tiltrækkes insekter og gnavere.

Produkter tilladte til rengøring og desinfektion af stalde, folde, udstyr og redskaber fremgår af Vejledningens bilag 6.

SKADEDYRSBEKÆMPELSE (17.2.5.)

Bekæmpelse af skadedyr gælder følgende:

Rotter	Mus	Fluer/andre insekter
Kontakt den lokale myndighed på området. De forestår bekæmpelse efter alm. gældende lovgivning	Bekæmpes med alm. godkendte midler og fælder	Bekæmpes med mekaniske eller biologiske metoder, f.eks. fluepapir eller rovfluer. Andre tilladte produkter fremgår af Vejledningens bilag 2

Udeforhold (17.3)

Folde til svin skal have været omlagt i mindst 12 måneder, inden de kan anvendes

Alle svin skal have permanent adgang til udendørsarealer. I græsningssæsonen skal alle svin, undtagen slagtesvin, have adgang til græsningsarealer, når vejrforhold og jordbundens tilstand tillader det.

Udendørs arealer kan være delvist overdækkede.

Alle dyr skal tilses dagligt, og det skal sikres, at de har adgang til friskt drikkevand.

UDENDØRS HOLD AF SVIN (KAP 17.3.1.)

Når svin holdes udendørs skal de holdes i hytter, herunder farehytter, blikhytter, telte og lignende og have adgang til udearealer. Det skal sikres at hytterne er så store, at alle dyr kan ligge ned samtidigt, og at alle dyr har fri passage ind og ud af hytten. Lejelarealet skal være dækket af halm eller lignende materiale, så dyrene kan ligge tørt og lunt under alle vejrforhold

For smågrise, avl- og slagtesvin gælder minimumskravene, som fremgår af nedenstående tabel. For drægtige og diegivende svin og orner gælder kravene.

Minimumsarealkrav for leje til smågrise, avls- og slagtesvin i hytter på friland

Maks vægt, kg	Indtil 10	10-20	20-30	30-50	50-85	85-110	Over 110
Lejeareal, m ² /svin	0,13	0,17	0,25	0,34	0,47	0,55	0,85

Minimumsarealkrav for lejeareal i hytter til drægtige, farende og diegivende svin samt orner

	Drægtige søer	Drægtige gylte	Farende eller diegivende søer og gylte	Orner, separat hytte
Sammenhængende lejeareal, minimum m ² /dyr	1,3	0,95	3,8	3,0
Yderligere antal m ² /orne, hvis den har adgang til hytterne	2,0	2,0		

Hvis dyrene kun har adgang til en løbegård, skal kravene til indendørs arealet være opfyldt i hytterne, herunder farehytter, blikhytter, telte og lignende – og ligeledes for løbegårdene. Se Kap. 17.2.1.

Græsningsæson 15. april til 1. november (17.3.2)

Avlssvin skal have adgang til græsarealer i perioden 15. april til den 1. november, når vejrforhold og dyrenes fysiske kondition tillader det.

Det skal føres i logbogen for husdyrproduktion, hvornår svinene kommer ud på græsningsarealerne. Der noteres dato for ud- og indbinding, samt hvilke dyr det drejer sig om.

Såfremt det er nødvendigt, af hensyn til dyrets velfærd, kan det holdes på stald i en kortere periode. Det kan f.eks. være ved sygdom eller andet. I så tilfælde skrives det i logbog for husdyrproduktion, hvilket dyr det drejer sig om, årsag og periode.

Hvis dyret holdes på stald i mindre end 7 dage, gælder kravet om registrering i logbog ikke.

Det kan f.eks. være i forbindelse med inseminering, løbning, levering til slagteri eller for at holde dyret under observation.

Alle dyr skal have mulighed for at søge læ og skygge. Det kan være under træer, levende hegn, i hytter eller skur.

I sommerperioden skal svin have adgang til temperaturregulering i form af f.eks. overbrusning eller sølebad.

Det bør undgås, at græsningsarealerne bliver overgræsset eller optrådt..

Vinterperioden fra d. 1. december til d. 1. marts (17.3.3).

Hvis svin går ude i vinterperioden eller i vinterlignende vejr, skal de have fri adgang til enten stald eller læskur hele døgnet for at kunne søge beskyttelse mod vejr og vind.

I perioder med koldt og vådt vejr skal dyrene have mulighed for at holde sig tørre og varme.

Et læskur kan yde tilstrækkelig beskyttelse, når:

- Det er stort nok til, at alle dyr kan ligge ned samtidigt
- Lejearealet er trækfrit, tørt og velstrøet

Skuret skal give tilstrækkelig med ly og læ uanset vejrforholdene. Det kan som udgangspunkt sikres ved, at skuret har overdækning og 3 tætte sider. Et skur kan dog have andre udformninger, så længe det sikrer et tørt og trækfrit lejeareal samt læ og ly.

Dyr på friland i vinterperioden kræver ekstra opmærksomhed med hensyn til:

- Dyrenes huld
- Forhøjet foderforbrug
- Dyrene skal have adgang til friskt, frostfrit drikkevand
- Arealerne skal være så store, at der altid er græsdækkede arealer, som ikke er trådt op.

[Til top](#)

LEJE OG UDLEJE AF BYGNINGER (KAP. 24)

En økologisk bedrift kan udleje bygninger og opbevaringsfaciliteter til både økologisk og ikke-økologiske producenter og omvendt. Det betinges dog af, at den økologiske produktion klart kan adskilles fra den ikke-økologiske.

UDLEJE AF BYGNINGER (24.1)

Det er muligt at udleje, udlåne eller bortforpagte stalde, bygninger og opbevaringsfaciliteter på en økologisk bedrift, hvis der er klar og tydelig adskillelse mellem dem og resten af ejendommen.

Klar adskillelse betyder som udgangspunkt, at det er hele bygningen, som udlejes. Dele af en bygning kan kun udlejes, hvis bygningsdelene er permanent adskilte.

Udlejning skal anmeldes skriftligt til Landbrugs- og Fiskeristyrelsen, inden lejerer indsætter dyr eller produkter på den økologiske ejendom. Dette gælder uanset, om der udlejes til økologisk eller ikke-økologisk produktion.

Anmeldelsen skal omfatte:

- Navn og adresse på lejer
- Periode for udlejning

- Kopi af lejeaftale med begge parter underskrift. Lejekontrakten er dokumentation for, at bygningen, og hvad der foregår i bygningen, ikke er udlejers ansvar.
- Skitse over bygningens beliggenhed i forhold til andre bygninger på ejendommen.
- Det skal tydeligt fremgå, hvilken bygning, der udlejes. Hvis der kun udlejes en del af en bygning, skal det tydeligt fremgå af skitsen, hvilken del der udlejes. Alle adgangsveje (døre, porte o.l.) til den lejede bygning skal fremgå af skitsen.
- Redegørelse for den fysiske adskillelse mellem de økologiske produkter og dyr, der hører til ejendommen og de produkter og dyr, der indsættes i de udlejede bygninger. Hvis der opstales dyr i de lejede bygninger, skal der redegøres for, hvordan foder og gødning opbevares sådan, at det er klart adskilt fra den økologiske produktion.

Blanket til anmeldelse findes på Landbrugs- og fiskeristyrelsens hjemmeside. Dette gælder uanset, om der udlejes til økologisk eller ikke-økologisk produktion.

LEJE AF BYGNINGER (24.2).

Hvis en økologisk bedrift lejer en bygning, regnes den med til den økologiske bedrift, og Landbrugs- og Fiskeristyrelsen skal dermed have adgang hertil ved kontrolbesøg.

Lejes en bygning på en ikke-økologisk bedrift, er det en forudsætning, at der er klar, fysisk adskillelse mellem den lejede bygning og de øvrige bygninger på den ikke-økologiske ejendom.

Klar fysisk adskillelse betyder som udgangspunkt, at det er hele bygningen som lejes. Dele af en bygning kan kun udlejes, hvis bygningsdelene er permanent adskilte.

Leje af en bygning skal anmeldes skriftlig til Landbrugs- og Fiskeristyrelsen, inden der indsættes dyr eller produkter fra den økologiske ejendom. Dette gælder uanset, om der lejes af en økolog eller ikke-økolog.

Anmeldelsen skal omfatte:

- Navn og adresse på udlejer
- Periode for udlejning
- Kopi af lejeaftale med begge parter underskrift. Lejekontrakten er dokumentation for, at lejer har fuld rådighed over bygningen og dermed det fulde ansvar for adskillelsen mellem bygningen og den ikke-økologiske bedrift.
- Skitse over bygningens beliggenhed i forhold til andre bygninger på ejendommen.
- Det skal tydeligt fremgå, hvilken bygning der lejes. Hvis der kun lejes en del af en bygning, skal det tydeligt fremgå af skitsen, hvilken del der lejes. Alle adgangsveje (døre, porte o.l.) til den lejede bygning skal fremgå af skitsen.
- Redegørelse for hvordan der sikres fysisk adskillelse mellem de økologiske dyr og produkter og ikke-økologisk dyr og produkter. Hvis der opstales dyr i de lejede bygninger, skal der redegøres for, hvordan foder og gødning opbevares, sådan at det er klart adskilt fra den ikke-økologiske produktion.

[Til top](#)

Blanket til anmeldelse findes på Landbrugs- og Fiskeristyrelsens hjemmeside.

© 2021 - SEGES Projektsitet